

מראי מקומות, שיעור מאת הג"ר דב זופניק שליט"א

מעילה ב. - בענין ההבדל בין קדושת דמים לקדושת הגוף

1. כריתות יג:, וז"ל, "מתני' יש אוכל אכילה אחת וחייבין עליה ארבעה חטאות ואשם אחד טמא שאכל חלב והיה נותר מן המוקדשין ביוה"כ רבי מאיר אומר אם היה שבת והוציאו חייב אמרו לו אינו מן השם:"

2. נתיבות המשפט סימן כח ס"ק ב, וז"ל, "ומה שהקשה בספר קצות החושן [סק"א] בהא דיש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ארבע חטאות ואשם, ר' מאיר אומר אם היתה שבת והוציאו בפיו [וכו'] ע"כ [כריתות י"ג ע"ב], והקשה, כיון דקים ליה בדרכה מיניה פטור מקרן וחומש, ופטור נמי מאשם כמבואר בפסחים כ"ט [ע"א] וכו', ע"ש. גם לדידי הוי קשה לי, ואחר העיון לא קשה מידי, דהא בלאו הכי קשה, דהא בפסחים שם מוכח דכל היכא דהוא לאו בר דמים שהוא איסור הנאה אין בו חומש ואשם, ונותר איסור הנאה הוא כמו חמץ, ולא בר דמים הוא. אך החילוק הוא מבואר, דשאני התם בפסחים דהוא קדושת דמים, ומעילה דקרן וחומש הוא משום גזילת הקדש, כמו שכתבו התוס' בכתובות דף ל' [ע"ב] בד"ה זר שאכל תרומה, משום הכי בעינן שיהיה בר דמים, מה שאין כן הכא מיירי בקדושת הגוף דמעילה דידה לא תליא בדמים כלל. ולפי זה גם קושיא זו לא קשה, דהא התוס' בכתובות דף ל' שם כתבו דתרומה חייב אף בקים ליה בדרכה מיניה, דהתשלומין דידה משום כפרה הוא, מה שאין כן בקרן וחומש של הקדש אינו משום כפרה רק משום שישלם גזל הקדש, ע"ש בתוספות. וזה שייך בקדושת דמים, אבל בקדושת הגוף [דחייב] אפילו במקום דלאו בר דמים, ודאי דלאו משום גזילת הקדש הוא רק משום כפרה כמו בתרומה."

3. בבא קמא כ., וז"ל, "א"ל רב חסדא לרמי בר חמאלא הוית גבן באורתא בתחומא דאיבעיא לן מילי מעלייתא אמר מאי מילי מעלייתא א"ל הדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר או אין צריך היכי דמי אילימא בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר זה לא נהנה וזה לא חסר אלא בחצר דקיימא לאגרא וגברא דעביד למיגר זה נהנה וזה חסר לא צריכא בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דעביד למיגר מאי מצי אמר ליה מאי חסרתיק או דלמא מצי אמר הא איתהנית."

ושם עמוד ב', וז"ל, "רבי אבהו אמר רבי יוחנן צריך להעלות לו שכר אמר רב פפא הא דרבי אבהו לאו בפירוש אתמר אלא מכללא אתמר דתנן נטל אבן או קורה של הקדש הרי זה לא מעל נתנה לחבירו הוא מעל וחבירו לא מעל בנאה לתוך ביתו הרי זה לא מעל עד שידור תחתיה שוה פרוטה ואמר שמואל והוא שהניחה על פי ארובה ויתיב רבי אבהו קמיה דר' יוחנן וקאמר משמיה דשמואל זאת אומרת הדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר."

4. חידושי רבי חיים הלוי (מופיע באתר)